

УДК 340:1+347.9

СОЛОНЧУК І.В., старший викладач кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ: ПОНЯТТЯ ТА ОХОРОНА

***Анотація.** Стаття присвячена інформаційним правовідносинам як унікальному соціальному явищу, їх нормативному регулюванню та охороні. Незважаючи на підвищений науковий інтерес, інформаційні правовідносини як юридична категорія, потребують подальшого дослідження, адже сьогодні є багато дискусійних питань, які ще не врегульовані законодавцем. Представлено систематизація чинників, які визначають недостатній рівень дослідження інформаційних правовідносин на сучасному етапі, виконаний аналіз наукових визначень поняття “інформаційні правовідносини”, запропоноване авторське визначення поняття “інформаційні правовідносини”, названі їх ознаки та особливості.*

***Ключові слова:** інформація, право на інформацію, інформаційні правовідносини, судочинство, правосуддя, охорона інформаційних правовідносин.*

***Summary.** The article is devoted to information legal relations as unique social relations, their statutory regulation and protection. Despite the increased scientific interest, information relations as a legal category need further investigation, as there are many debates that have not yet been regulated by the legislator.. The article systematizes the factors that determine the insufficient level of study of information legal relations at the present stage, the analysis of scientific definitions of the concept of “information legal relations” is performed, the author's definition of the concept of “information legal relations”, their signs and features are presented.*

***Keywords:** information, the right to information, information legal relations, proceedings, justice, protection of information legal relations.*

***Аннотация.** Стаття посвящена информационным правоотношениям как уникальному социальному явлению, их нормативному регулированию и охране. Несмотря на повышенный научный интерес, информационные правоотношения как юридическая категория, требуют дальнейшего исследования, поскольку сегодня существуют дискуссионные вопросы, которые еще не урегулированы законодателем. Систематизированы факторы, определяющие недостаточный уровень исследования информационных правоотношений на современном этапе, выполнен анализ научных определений понятия “информационные правоотношения”, предлагается авторское понятие “информационные правоотношения”, названы их признаки и особенности.*

***Ключевые слова:** информация, право на информацию, информационные правоотношения, судопроизводство, правосудие, охрана информационных правоотношений.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах стрімкого розвитку та становлення інформаційного права особливої уваги вимагають інформаційні правовідносини як унікальний вид суспільних відносин, об'єктом яких є інформація, а саме її створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист [1]. Унікальність інформаційних правовідносин визначається їх різноманітністю, оскільки інформаційними правовідносинами пронизані всі сфери сучасного суспільного життя. Як зазначає Д.О. Маріц, інформаційні правовідносини ми можемо розглядати у взаємозв'язку з іншими відносинами, які є у суспільстві [2, с. 64]. Слід зазначити, що інформаційні правовідносини потребують підвищеної уваги як науковців так і законодавця,

оскільки сьогодні існують певні методологічні та теоретичні положення, які мають дискусійний чи невизначений характер. В першу чергу залишається актуальною єдність нормативного визначення поняття “інформація” як юридичної категорії. Як відомо, поняття “інформація” застосовується в різних наукових сферах та тлумачиться в залежності від галузі використання, а тому має декілька значень. Для юридичної науки ця категорія має бути визначена однозначно, чого на даний час ще не зроблено, адже існують нормативно-правові акти, які вкладають в поняття “інформація” відмінний зміст.

Нормативне регулювання інформаційних відносин є необхідним, адже лише таким чином визначаються суб’єктивні права та юридичні обов’язки учасників правовідносин. Водночас, на нашу думку, дані правовідносини потребують не лише регулювання, але і охорони, яка має бути забезпечена відповідно до вимог законодавства України та положень міжнародних договорів, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України.

Результати аналізу наукових публікацій. Протягом останніх років спостерігається підвищений науковий інтерес до проблем інформаційного права в цілому, та, зокрема, до сфери інформаційних правовідносин. Збільшується кількість публікацій, об’єктом дослідження яких є безпосередньо інформаційні правовідносини, а саме їх поняття, суб’єкти, об’єкт, зміст, підстави виникнення, зміни та припинення. Проблеми інформаційного права та інформаційних правовідносин в своїх дослідженнях представляють О.В. Арістова, О.А. Баранов, В.М. Боєр, В.М. Брижко, Г.В. Виноградова, Л.П. Коваленко, В.А. Копилов, Б.А. Кормич, О.В. Кохановська, Д.О. Маріц, О.Г. Павельєва, В.Г. Пилипчук, О.П. Сидоренко, О.В. Синєокий, Р.В. Тарасенко, В.М. Фурашев та інші вчені.

Дослідження ґрунтується на працях з теорії держави і права, конституційного права, інформаційного права та цивільного процесуального права. Емпіричною базою дослідження національні нормативно-правові акти.

Метою статті є обґрунтування особливостей правового регулювання інформаційних відносин для їх охорони в судовому порядку.

Виклад основного матеріалу. Сучасне суспільство, без перебільшення, можна назвати інформаційним, тобто суспільством нового типу, в якому виникають, змінюються та припиняються інформаційні правовідносини. Ще до недавнього часу дану категорію правовідносин науковці в своїх дослідженнях обережно “оминали”, що зрештою призвело до відсутності конкретизації в методології та теорії.

Правовідносини є об’єктом постійної уваги науковців, оскільки є явищем складним, багатогранним та мінливим. Водночас правовідносини є усталеною юридичною категорією, детально вивченою та розробленою. Таке подвійне становище означає, що дослідження правовідносин в різних аспектах має здійснюватися постійно. Як влучно зазначає О.І. Лятіна, безперешкодне співіснування та можливість вільного застосування при дослідженні правових відносин й соціальних явищ різних підходів сприяє як виявленню найширшого спектра ознак і властивостей цих відносин, так і встановленню об’єктивної і різносторонньої картини правового життя суспільства [3, с. 403]. Тому дослідження правовідносин в сучасних умовах потребує комплексного підходу, який враховує всі аспекти соціальних відносин.

Щодо інформаційних правовідносин, можемо виділити наступні чинники, які визначають недостатній рівень їх дослідження на сучасному етапі:

1) нормативно-правова база України досі не містить поняття інформаційних правовідносин, більше того, не визначає їх ознаки. На нашу думку слід розмежувати

поняття “інформаційні правовідносини” та “інформаційні відносини”. У роботі [4, с. 11] наголошується, що інформаційні правовідносини виступають юридичною формою вираження та закріплення інформаційних відносин, які, у свою чергу, є формою певних публічних відносин. Інформаційні правовідносини є широким складним явищем, яке за своєї змістом та ознаками є ширшим за поняття інформаційних відносин, які складаються виключно щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.

Закон України “Про інформацію” в статті 2 називає основні принципи інформаційних відносин, до яких належать гарантованість права на інформацію, відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією, достовірність і повнота інформації, свобода вираження поглядів і переконань, правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя. В статті 4 вказаного Закону встановлені суб’єкти інформаційних відносин, якими є фізичні особи, юридичні особи, об’єднання громадян, суб’єкти владних повноважень, а також визначений об’єкт інформаційних відносин, яким є інформація [1].

На наш погляд, така ситуація не означає “недопрацювання” законодавця, а свідчить про те, що інформаційні правовідносини як явище нове та таке, що стрімко розвивається, перебувають на стадії наукового розроблення. Завданням науковців на даному етапі є обґрунтування поняття, ознак, видів та основних характеристик інформаційних правовідносин як окремого виду відносин, що врегульовані правовими нормами;

2) спостерігається певна обережність окремих науковців у визначенні змісту інформаційних правовідносин, які для загальної теорії права є явищем новим та ще не вивченим на достатньому рівні. Як вже зазначалося, інформаційні правовідносини пронизують всі сфери суспільного життя, оскільки об’єктом таких відносин є інформація, або ж інформація щодо них стає предметом правого регулювання. Це не характеризує інформаційні правовідносини як похідні, тобто такі, які залежать від інших відносин, врегульованих нормами матеріального чи процесуального права. Навпаки, це підтверджує універсальність інформаційних правовідносин, що вимагає особливого комплексного підходу до їх дослідження;

3) інформаційні відносини поступово та стрімко “пронизують” всі сфери суспільного життя, в тому числі і такі, які, здавалося, давно усталені та врегульовані. Конституція України проголошує забезпечення інформаційної безпеки як одну із найважливіших функцій держави та справу всього українського народу (ч. 1 ст. 17); прямо забороняє такі дії як збирання, зберігання, використання або поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, окрім випадків, визначених законом, та виключно в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини (ч. 2 ст. 32); гарантує кожному право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір (ч. 2 ст. 34). Водночас законодавець передбачає можливість обмеження законом здійснення цих прав в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров’я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя (ч. 5 ст. 34); судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім’ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації (ч. 4 ст. 32);

гарантує кожному право вільного доступу до інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на її поширення, причому така інформація ніким не може бути засекречена (ч. 2 ст. 50); відносить до кола питань, які визначаються виключно законами України, визначення засад утворення та діяльності засобів масової інформації (п. 11 ч. 1 ст. 92) [5].

Сучасні умови суспільного життя вимагають переоцінення підходів до розуміння сутності інформаційних правовідносин, до визначення їх суспільного значення та до розроблення механізмів їх правового регулювання. В цьому аспекті вбачаємо розвиток інформаційного права в напрямку від інформаційних відносин до інформаційних правовідносин, адже призначенням права є врегулювання суспільних відносин шляхом визначення суб'єктивних прав та юридичних обов'язків учасників правовідносин. І від того, наскільки таке правове регулювання буде ефективним та своєчасним, залежить як подальший розвиток правової науки, зокрема інформаційного права, так і загальний ефективний розвиток держави в напрямку демократичної, правової, суверенної і незалежної, соціальної інституції.

Сучасна юридична наука наразі неоднозначно визначає саму дефініцію “інформаційні правовідносини”. Протягом останніх років здійснено ряд наукових досліджень щодо визначення поняття інформаційних правовідносин. У загальному розумінні інформаційні правовідносини визначаються як “врегульовані інформаційно-правовою нормою інформаційні відносини, сторони яких виступають в якості носіїв взаємних прав та обов'язків, встановлених та гарантованих інформаційно-правовою нормою” [6, с. 122]. О.В. Синєокий стверджує, що інформаційні правовідносини – це суспільні відносини, які виникають під час створення, розподілу та використання інформації та врегульовані нормами інформаційного права, учасники якого володіють відповідними юридичними правами та обов'язками [7, с. 98]. Д.О. Маріц пропонує оперувати категорією “інформаційні відносини”, яка охоплює відносини, які регулюються нормами публічного та приватного права, які виникають між суб'єктами суспільних відносин на підставі юридичних фактів [2, с. 67]. М.В. Фігель визначає інформаційні правовідносини як урегульовані нормами інформаційного права суспільні відносини, учасники яких виступають носіями юридичних прав і обов'язків, що регулюють приписи щодо створення, розподілу та використання інформації, які містяться в цих нормах [8, с. 234]. Л.П. Коваленко доходить висновку, що інформаційні правовідносини – це юридична форма вираження інформаційних відносин, коли останні можуть існувати виключно в правовій формі [9, с. 4].

На основі аналізу низки наукових праць, присвячених дослідженню інформаційних правовідносин, та керуючись загальними принципами інформаційного права, пропонуємо авторське визначення інформаційних правовідносин як відносин, що врегульовані нормами права, які виникають між різними суб'єктами щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації та охороняються державою від порушень.

Виконавши дослідження, складно погодитися з висновком Л.П. Коваленко, що інформаційні відносини характеризуються певним похідним характером [9, с. 1]. Інформаційні правовідносини є окремим видом суспільних відносин, врегульованих правовими нормами. На наш погляд інформаційним правовідносинам властиві певні особливості, які вирізняють їх серед інших правовідносин:

1) *предмет регулювання*: законодавство України регулює відносини, які складаються щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації Згідно ч. 1 ст. 1 Закону України “Про інформацію” інформацією є

будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [1]. В ч.1 ст.1 Закону України “Про телекомунікації” інформація вже трактується як відомості, подані у вигляді сигналів, знаків, звуків, рухомих або нерухомих зображень чи в інший спосіб [10]. Цивільний кодекс України відносить інформацію до нематеріальних благ та визначає як будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [11].

Б.А. Кормич, узагальнюючи нормативні визначення інформації, визначає інформацію як відомості, що були організовані в такій формі, документовані, передані або оголошені таким чином, що можуть бути сприйнятими іншою особою [12, с. 10]. Складно не погодитися з думкою В.Г. Пилипчука щодо того, що відсутність єдності в розумінні сутності інформації як ключової складової інформаційного суспільства та світового інформаційного простору становить системну проблему [13, с. 17]. Німецький вчений Вернер Гітт, дослідивши сутність інформації, дійшов висновку, що інформація – це третя фундаментальна величина, що існує поряд з енергією та матерією, які з давніх часів вважаються основоположними та універсальними величинами будь-якої галузі науки та техніки. Інформація по своїй сутності є такою ж широкою та фундаментальною величиною [14]. Як визначає В. Пилипчук, подібних висновків дійшли ще ряд провідних вчених, які також виділяють інформацію як окрему фундаментальну величину, яка не є ні матерією, ні енергією [13, с. 17].

У загальному розумінні термін “інформація” походить від латинського слова “informatio”, яке має кілька значень: роз’яснення, виклад фактів, подій, витлумачення, представлення, поняття, ознайомлення, просвіта [15]. Досі існує складність у визначенні єдиного значення цього терміну, оскільки ним оперують в багатьох сферах людської діяльності, а тому використання даного терміну в різних значеннях є цілком зрозумілим. Що ж до юриспруденції, яка має на меті встановлення правопорядку та законності, то нормативне закріплення розуміння інформації як фундаментальної категорії є необхідним.

В цьому аспекті хочемо акцентувати увагу на тому, що Цивільний кодекс України виокремлює інформацію серед інших нематеріальних благ, до яких відносить а) результати інтелектуальної, творчої діяльності, б) особисті немайнові блага та в) інформацію. Причому в ч. 3 ст. 200 вказується, що порядок використання інформації та захисту права на неї встановлюється законом [11]. Додатково Закон України “Про доступ до публічної інформації” регулює відносини, які виникають щодо окремого виду інформації – *публічної інформації*, тобто такої, що знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес. В статті 1 Закону публічна інформація визначена як відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб’єктами владних повноважень своїх обов’язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб’єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом [16]. Також нормативно окремо визначається публічна інформація з обмеженим доступом, до якої належить: 1) конфіденційна інформація; 2) таємна інформація; 3) службова інформація. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до Закону, виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров’я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя, якщо

розголошення інформації може завдати істотної шкоди вказаним інтересам та шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні. Водночас не може бути з обмеженим доступом інформація щодо розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі копії відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно. При дотриманні вимог, передбачених частиною другою статті 6, зазначене положення не поширюється на випадки, коли оприлюднення або надання такої інформації загрожує завданням шкоди інтересам національної безпеки, оборони, розслідуванню чи запобіганню злочину. Конфіденційна інформація визначається як така, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов. Законодавець чітко встановлює перелік відомостей, які не можуть бути віднесені до конфіденційної інформації, зокрема про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту, про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян, а також інша інформація, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідна інформація), зазначена в частині першій і другій статті 13 цього Закону. Розпорядники, які володіють конфіденційною інформацією, можуть поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Таємною визначається інформація, доступ до якої обмежується та розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною може визнаватися інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю. До службової інформації можуть відноситися наступні дані: 1) які містяться в документах суб'єктів владних повноважень та становлять внутрішню службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень; 2) які зібрані в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни та які не віднесено до державної таємниці. Документам, що містять інформацію, яка становить службову інформацію, присвоюється гриф “для службового користування”. Доступ до таких документів обмежується та надається відповідно до частини другої статті 6 Закону [16];

2) *універсальність*: інформаційні правовідносини присутні у всіх соціальних сферах, у кожній галузі права. Т.А. Костецька зазначає, що інформаційні правовідносини знаходяться у сфері впливу держави як відносини, що виникають у процесі інформаційної діяльності суспільства, держави, засобів масової інформації в інформаційній сфері [17, с. 64]. Оскільки інформаційна діяльність суспільства є невід'ємним атрибутом його функціонування, можемо дійти висновку, що інформаційні відносини присутні в нашому сьогоденні постійно.

В сучасних умовах інформація є невід'ємним атрибутом життєдіяльності суспільства, а це означає, що відносини, які виникають у зв'язку з її створенням, збиранням, одержанням, зберіганням, використанням, поширенням та захистом, потребують не тільки нормативного регулювання щодо застосування, але й щодо їх охорони, оскільки створення належного механізму захисту прав, в тому числі права на

інформацію, є одним із завдань державного управління. Вважаємо доцільним акцентувати увагу безпосередньо на проблемі охорони інформаційних правовідносин, яка може забезпечуватися в судовому порядку. Конституція України в статті 55 однозначно проголошує, що права та свободи людини і громадянина захищаються судом і кожному гарантується право оскаржити в суді рішення, дії чи бездіяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Виключно суди здійснюють правосуддя в Україні, а юрисдикція суду поширюється на будь-який юридичний спір та будь-яке кримінальне обвинувачення (ст. 124) [5]. В Україні гарантується право кожного на справедливий суд [18].

Право на інформацію, відображене в статті 5 Закону України “Про інформацію” означає право кожного мати можливість вільно одержувати, використовувати, поширювати, зберігати та захищати інформацію, необхідну для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів. Водночас, реалізація права на інформацію не повинна здійснюватися всупереч громадським, політичним, економічним, соціальним, духовним, екологічним та іншим правам, свободам і законним інтересам інших громадян, а також правам та інтересам юридичних осіб. Не допускається зловживання правом на інформацію, що означає те, що інформація не може використовуватися для закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини (ст. 28) [1].

Інформаційні правовідносини потребують особливої уваги в аспекті їх охорони, зважаючи на властивості предмету правового регулювання, про що вже зазначалося раніше. Значне місце в механізмі захисту інформаційних правовідносин займає цивільне судочинство, завданням якого є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Але слід зазначити, що при відправленні цивільного судочинства також складаються правовідносини, які можна кваліфікувати як інформаційні. Так стаття 8 ЦПК України проголошує відкритість інформації щодо цивільної справи, що унеможлиблює позбавлення особи права на визначену інформацію, а саме про дату, час і місце розгляду своєї справи. Окрім того, ніхто не може бути обмежений у праві отримання в суді усної, письмової інформації про результати розгляду його судової справи. У порядку, встановленому Законом, будь-яка особа, яка не є учасником справи, має право на доступ до судових рішень [19].

Закон України “Про доступ до судових рішень” в статті 2 проголошує, що всі судові рішення є відкритими та підлягають оприлюдненню в електронній формі не пізніше наступного дня після їх виготовлення і підписання [20]. З метою забезпечення загального доступу до судових рішень Державна судова адміністрація України здійснює ведення Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – ЄДРСР) [21]. ЄДРСР – це автоматизована система збирання, зберігання, захисту, обліку, пошуку та надання електронних копій судових рішень. ЄДРСР є державною інформаційною системою, що входить до складу Єдиної судової інформаційної системи і забезпечує збирання, облік (реєстрацію), накопичення, зберігання, захист, пошук та перегляд інформаційних ресурсів Реєстру та їх образів [22]. Слід зазначити, що в ЄДРСР відображається не вся інформація щодо справи, зокрема не відображається інформація, яка за рішенням суду щодо розгляду справи у закритому судовому засіданні підлягає захисту від розголошення при судовому розгляді у закритому судовому засіданні. ЄДРСР є

відкритим для безоплатного цілодобового доступу на офіційному веб-порталі судової влади України.

Закон України “Про доступ до публічної інформації” регулює порядок доступу до інформації, який може здійснюватися в два шляхи: 1) шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, а також на інформаційних стендах та будь-яким іншим способом; 2) шляхом надання інформації за запитами на інформацію [16]. Так за даними, викладеними Вищою радою правосуддя у “Звіті про виконання Закону України “Про доступ до публічної інформації” у 2018 році” за звітний період до ВРП на розгляд надійшло 772 запити на інформацію. Запити на інформацію надійшли: від фізичних осіб – 648 (електронною поштою – 416, поштою – 169, подано особисто запитувачами – 43, телефоном – 20); від представників засобів масової інформації – 52 (електронною поштою – 39, поштою – 11, подано особисто представниками – 2); від юридичних осіб – 17 (електронною поштою – 7, поштою – 9, подано особисто представником – 1); від об’єднань громадян (громадських організацій) – 55 (електронною поштою – 14, поштою – 30, особисто представниками громадської організації – 11).

Цікавим є зміст інформації, яка була надана ВРП на запити, зокрема: інформація з питань діяльності Вищої ради правосуддя та секретаріату Ради; внесення Президентом України подань про призначення суддів на посади; перебування на розгляді Ради подань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо відрядження суддів, як тимчасового переведення до інших судів того самого рівня і спеціалізації; щодо кількості поданих суддями заяв про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням та звільнених з даних посад за відповідний період; відомостей про кількість подань Генеральної прокуратури України та прийнятих Радою рішень про надання згоди на застосування до суддів запобіжного заходу у виді утримання під вартою, а також тимчасове відсторонення суддів у зв’язку з притягненням до кримінальної відповідальності; інформації щодо кількості висновків і скарг, переданих Тимчасовою спеціальною комісією з перевірки суддів судів загальної юрисдикції до Вищої ради юстиції та результатів їх розгляду Вищою радою юстиції (правосуддя); господарської діяльності Вищої ради правосуддя тощо [23].

Висновки.

З огляду на вищезазначене можемо підсумувати:

1) інформаційні правовідносини є унікальним видом суспільних відносин, врегульованих нормами права, оскільки присутні у всіх сферах суспільного життя та мають комплексний характер. Інформаційні правовідносини можемо розглядати у взаємозв’язку з іншими відносинами, які є у суспільстві [2, с. 64];

2) інформаційні правовідносини – це суспільні відносини, що врегульовані нормами права, які виникають між різними суб’єктами щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації та охороняються державою від порушень;

3) інформаційні відносини потребують не тільки нормативного регулювання, але і охорони, забезпечення якої є можливим в судовому порядку. Право на інформацію закріплене нормативно, водночас його реалізація не повинна здійснюватися всупереч громадським, політичним, економічним, соціальним, духовним, екологічним та іншим правам, свободам і законним інтересам інших громадян, правам та інтересам юридичних осіб, а також інтересам держави.

Використана література

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.92 р. № 2657-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650.
2. Маріц Д.О. Поняття та зміст інформаційних правовідносин. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2016. № 5. С. 64-67.
3. Лягіна О.І. Поняття правовідносин у контексті законницької та юридичної доктрин. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 4. С. 403-406.
4. Цимбалюк В.С. Інформаційне право: визначення сутності та змісту як комплексної галузі права. *Правова інформатика*. 2005. № 2. С. 5-14.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.96 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Копилов В.А. Информационное право: учебник. Изд. 2-е, перераб. и доп. Москва: Юрист, 2002. 512 с.
7. Синєокий О.В. Високотехнологічне інформаційне право України. Харків: Право, 2010. С. 360.
8. Фігель М.В. Доступ до інформації та електронне урядування. Київ: Факт, 2004. С. 336.
9. Коваленко Л.П. Інформаційні відносини. URL: file:///C:/Users/Ira/Downloads/62395-128225-1-SM%20(2).pdf (дата звернення 21.11.2019).
10. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.03 р. № 1280-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 12. Ст. 155.
11. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.03 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
12. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник. Харків: БУРУН і К., 2011. С. 334.
13. Пилипчук В.Г. Системні проблеми розвитку правової науки в інформаційній сфері. *Вісник Академії правових наук України*. 2011. № 3. С. 16-27.
14. Вернер Гитт. Информация: третья фундаментальная величина. URL: <http://scienceandapologetics.com/stati/426-informaciya-tretya-fundamentalnaya-velichina.html> (дата звернення 21.11.2019).
15. Інформація. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F> (дата звернення 21.11.2019).
16. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.11 р. № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
17. Костецька Т.А. Актуальні проблеми державно-правового регулювання інформаційних відносин. *Часопис Київського університету права*. 2006. № 4. С. 63-68.
18. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.16 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2016. № 31. Ст. 545.
19. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.04 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст.492.
20. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.05 р. № 3262-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15 Ст. 128.
21. Єдиний державний реєстр судових рішень. *Судова влада України*. URL: <http://reyestr.court.gov.ua> (дата звернення 27.11.2019).
22. Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень: рішення Вищої ради правосуддя від 19.04.18 р. № 1200/0/15-18. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/14049> (дата звернення 27.11.2019).
23. Про виконання Вищою радою правосуддя Закону України “Про доступ до публічної інформації” у 2018 році: звіт від 04.01.19 р. *Вища рада правосуддя*. URL: <http://www.vru.gov.ua/statistics/94> (дата звернення 25.11.2019).

~~~~~ * * * ~~~~~